

Ledningsstab regional utveckling
Jan Rönngren
Tfn: 063-147576
E-post: jan.ronngren@jll.se

2009-04-22

Dnr LS/140/2008

Kammarkollegiet
Rättsavdelningen
Box 2218
103 15 Stockholm

Yttrande över ändrad regional indelning

Den ansökan som Jämtlands läns landsting lämnade in till regeringen i juni 2008 om att tillsammans med kommunerna Sundsvall och Ånge få bilda regionkommun står fast. I ansökan anges en positiv inställning till att regionen kan utökas med angränsande kommuner. Den inställningen står också fast.

Kammarkollegiet har uppmanat landstinget att höra berörda kommuners inställning till gränsdragningen. Landstinget har gjort en bred tolkning av vilka kommuner som berörs. Totalt har 24 kommuner hörts. Av dessa har 19 st svarat. För att kunna lämna landstingets svar till kammarkollegiet inom önskad tid har kommunerna fått kort tid att avlämna sina svar vilket negativt har påverkat möjligheterna till dialog.

Ingen av de kommuner som ingår i den inlämnade ansökan om bildande av region MittSverige har redovisat att man ändrat ståndpunkt och vill ingå i en regionkommun som bildas av de fyra nordligaste landstingen. Strömsunds kommun har dock framfört att man vill ingå i en regionkommun som består av Jämtland och Västernorrland (exklusive Örnsköldsviks kommun). Hudiksvall, Ovanåker och Ljusdals kommuner hänvisar till att frågan hanteras av region Gävleborg. Dorotea, Örnsköldsvik, Härnösand, Timrå och Kramfors kommuner vill tillhöra den region som ansökts om av de tre nordligaste landstingen. Härnösands kommun vill ha en förfrågan från Kammarkollegiet och därmed ges möjlighet att yttra sig direkt till kammarkollegiet.

Sollefteå, Söderhamn, Bollnäs, Älvdalen och Orsa kommuner har inte inkommit med några svar på landstingets förfrågan om ställningstagande. Nordanstig anger att det nu är för tidigt att ta ställning till annan gränsdragning än vad region Gävleborg förordar samtidigt som den politiska majoriteten genom kommunalrådet förordar en region med Gävleborg, Dalarna, Jämtland och Medelpad.

Den viktigaste geografiska avgränsningen som Kammarkollegiet behöver ta ställning till är om de fyra nordliga landstingen ska utgöra en eller två regionkommuner.

Jämtlands läns landsting har i ansökan om att få bilda regionkommun kort redovisat motiven för två regioner. Motiven utvecklas nedan med koppling till de kriterier som anges av Ansvarskommittén.

En gemensam läns- och regionkommunindelning som även statliga sektorsmyndigheter med regionindelning ska följa.

Redan idag finns samverkan mellan kommuner/landsting och statliga myndigheter i Västernorrland/Jämtland. Det är en rimlig storlek med möjligheter att upprätthålla och utveckla samarbete mellan staten, regionkommun, kommuner och näringsliv. En regionkommun bestående av de fyra nordligaste landstingen ger orimliga geografiska avstånd som kommer att försvåra en utvecklad löpande samverkan mellan stat och regionkommun. När det gäller samverkan i infrastrukturfrågor kommer den geografiska planeringshorisonten ändå i många fall att sträcka sig över flera regioner. Det innebär att man oavsett regiongräns och regionernas geografiska omfattning kommer att få bilda särskilda samverkansnätverk för specifika frågor.

Ett riktvärde för invånarantal på mellan en och två miljoner invånare och som inte utan starka skäl understiger en halv miljon invånare

Vi anser att det finns mycket starka skäl till att bilda en region MittSverige som får understiga riktvärdet. Det är ofrånkomligt att den geografiska storleken av regioner i norra Sverige får betydelse och denna fråga måste tas på stort allvar. Avstånd och ytor, inte enbart folkmängd, måste tas med i analysen i Kammarkollegiets utredning. En region som omfattar de tre eller fyra nordligaste landstingen mäter mer än 80 mil i nord-sydlig riktning och utgör upp till 55 % av landets yta. De nordligaste landstingen har en yta som är lika stor som Portugal, Nederländerna och Danmark tillsammans. Eller med en svensk jämförelse, en sexton gånger större yta än region Skåne. Inom denna stora yta finns också mycket olika förutsättningar för de många samhällsfunktioner som ska skötas av de framtida regionerna. Invånarna i de olika delarna av en sådan storregion, där det inte finns naturliga kopplingar och enkla kommunikationer mellan delarna, kommer också att ha svårt att finna sig tillrätta och identifiera sig med regionen.

Att varje regionkommun har ett regionsjukhus eller, om så inte är möjligt, etablerar ett institutionaliserat samarbete med den regionkommun som har det.

Det finns idag ett institutionaliserat samarbete mellan de fyra norrlandstingen (Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands läns landsting) i form av kommunalförbundet Norrlandstingens regionförbund i syfte att tillvarata och utveckla gemensamma intressen inom hälso- och sjukvård, utbildning och forskning och därmed sammanhängande verksamheter.

Det gemensamma ansvarstagandet utövas av regionförbundet med följande huvuduppgifter:

Regionsjukvård

- Ta fram en flerårig planering av det totala behovet av regionsjukvård i ett regionalt nätverksperspektiv.
- Ta fram regionens totala behov på kort och lång sikt av riks- och regionsjukvård i diagnoser, volymer och kvalitet med ekonomisk analys.
- Identifiera områden/medicinska fält som kan samordnas vid Norrlands universitetssjukhus, NUS, kan finnas på andra sjukhus i regionen och i förekommande fall vid andra regionsjukhus.
- Tillse att remittering sker till de överenskomna utförarna.
- Utvärdera föregående års produktion utifrån utförare, produkter, kvalitet, ersättningsnivåer och volymer. I detta ligger att planera för decentralisering av regionsjukvård som är "rutinsjukvård" till länssjukvården.
- Identifiera och tillämpa löpande kvalitetssystem för uppföljning av vårdkvalitet, produktivitet, ekonomi och patienttillfredsställelse.
- Utvärdera och besluta om nya produkter/medicinska metoder. Underlag inför beslut om nya produkter ska innefatta ett ekonomiskt underlag samt investeringsbehov.
- Värdera strategiska lokal- och medicintekniska investeringar på kort och lång sikt. Lämna rekommendationer till regionsjukvården.
- Utveckla regionala vårdprogram.
- Avtala om riks- och regionsjukvård.

Utbildning och forskning

- Avtala om nyttjande av ALF-medlen, praktik, handledning samt besluta och avtala om det regionala behovet av utbildningsplatser och klinisk forskning.

Folkhälsa

- Ta fram strategiskt underlag för folkhälsoinriktade åtgärder i ett Norrlandsperspektiv.

Övrigt

- På initiativ av ett eller flera Norrlandsting avtala om hälso- och sjukvård och andra samverkansområden. Avtal omfattar de medlemslandsting som så önskar.
- I övrigt som samverkansorgan för Norrlandstingen tillvarata och utveckla gemensamma intressen inom hälso- och sjukvård, utbildning och forskning och därmed sammanhängande verksamheter t ex patienttransporter, läkemedel, diagnostik, IT och upphandling.

I processen inför ansökan om regionbildning har det klart utsagts både från region MittSverige och Region Norr att man avser att fortsätta denna samverkan. Formerna för denna samverkan kan behöva ses över vid bildande av regionkommuner.

Att varje regionkommun har minst ett universitet med betydande fasta forskningsresurser

Mittuniversitetet har sina största campus i Sundsvall och Östersund. Den föreslagna region MittSverige uppfyller således detta kriterium. Mittuniversitet skriver själva i sitt remissyttrande till ansvarskommittén att de tar avstånd från tanken på att de fyra nordliga landstingen görs om till en enda region.

Att arbetsmarknadsregionerna, så som de beräknas se ut 2030, utgör byggstenar i läns och regionkommunindelningen och inte bör delas annat än om mycket starka skäl föreligger

En regionkommun som består av de fyra nordligaste landstingen skulle omfatta 24 Fa regioner. Region MittSverige skulle omfatta 3 till 4 Fa regioner. Vi anser att region MittSverige har fungerande arbetsmarknadsregioner som byggstenar för regionen. Det är knappast möjligt att dra regiongränserna så att de exakt sammanfaller med arbetsmarknadsregionerna. De regionkommuner som finns och som tillkommer i södra delen av landet har inte arbetsmarknadsregioner som skarpt följer regiongränsen. Sannolikt kommer arbetsmarknadsregionerna i framtiden att få lösare konturer och variera i ökande utsträckning geografiskt beroende på vilka branscher man utgår från. Om man utgår från vår region kommer vi att få se ökad in och utpendling såväl söderut och norrut som västerut. Tröndelag är redan idag och kan förväntas i allt högre utsträckning bli en del av arbetsmarknadsregionerna i MittSverige. Ett formaliserat samarbete finns mellan Sundsvall, Östersund och Trondheims kommuner. Sundsvallsregionen (Härnösand till Hudiksvall och Ånge) kommer att ytterligare förstärkas som en sammanhållen arbetsmarknadsregion. Det är också ett viktigt skäl till att det vore önskvärt att ytterligare kommuner i den arbetsmarknadsregionen redan från början kunde ingå i region MittSverige.

Att län och regionkommuner så långt möjligt avgränsas så att medborgarna känner anknytning dit

Det torde knappast behövas någon ingående analys för att förstå att en region som består av 55 % av landets yta med, närmare 50 kommuner som har väldigt olika förutsättningar och behov, inte kan anses få en avgränsning som medborgarna kan känna anknytning till. Det finns en mycket lång tradition av starka förbindelser i den föreslagna region MittSverige. Det är en tradition som omfattar huvuddelen av Ångermanland, Medelpad, Jämtland, Härjedalen och stora delar av Hälsingland. Samhörigheten med Tröndelag utgör också en viktig del i de starka öst-västliga förbindelserna i den tänkta regionen. Det visar sig idag genom samverkan inom bland annat turism, företagande, utbildningsväsende, media, organisationslivet och den offentliga verksamheten. Vi ser idag tydliga indikationer på att denna samverkan fördjupas. Som tidigare nämnts kommer vi oavsett regiongränser även i fortsättningen att utveckla samverkan över dessa gränser. Under förutsättning att vi inte får radikalt ändrade förutsättningar för den framtida samhällsutvecklingen kommer vi att se samverkan som i allt högre grad sträcker sig långt över de administrativa gränser vi kan skapa inom Sverige. Det leder förhoppningsvis till att samhörigheten mellan olika delar av landet och världen i övrigt ökar oavsett inomnationella gränser.

I den medborgarenkät som universitetet i Umeå och Luleå samt Mittuniversitetet genomfört under september 2008 till februari 2009 och som just presenterats framgår tydligt att det inte finns något medborgarstöd för att bilda en storregion i Norrland. Dubbelt så många vill att regionkommuner ska bildas, ca 40 % mot 20 % som vill behålla nuvarande indelning. Av de som vill ha en regionbildning vill 80 % i Jämtlands län och Västernorrlands län ha en region som antingen utgör de båda länen(40 %) eller har gräns enligt den inlämnade ansökan(40 %). Även i Västerbotten och Norrbotten finns en stor övervikt, bland de som önskar att regionkommuner ska bildas, för en lösning som innebär två regioner i de fyra nordliga landstingen

Jämtlands läns landsting anser att det som anförts ovan stärker den grundläggande inriktningen att två regionkommuner ska bildas i de fyra nordliga landstingen. Den ansökan som lämnats in om att få bilda en region MittSverige är tillräckligt stark för att kunna genomföras. Sannolikt skulle regionen stärkas ytterligare om fler kommuner i Ångermanland, Medelpad och några kommuner i Hälsingland kunde ingå.

JÄMTLANDS LÄNS LANDSTINGFULLMÄKTIGE

Hans Lundqvist
Ordförande

Karin Strandberg Nöjd
Landstingsdirektör